

СТАНОВИЩЕ

на доц. дин Иван Първев

за научните и преподавателските качества на доц. д-р Надя Манолова-Николова, кандидат в конкурса за „Професор по история на България (История на Българското възрождане)“ към Катедра „История на България“ Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

Колежката Надя Манолова участва в професорския конкурс със следните публикации: 3 книги, 19 статии, 2 публикации в чужбина и 4 учебни помагала и популярни статии. Изследването на колежката („Българите, църковното строителство и религиозната литература, 30-40-те години на XIX в.“) е било обсъдено предварително в Катедра „История на България“ и е било преценено, че трудът притежава всички необходими научни качества, за да бъде представен като важно съчинение в евентуален конкурс за професор. Впоследствие изследването е публикувано в Университетското издателство „Св. Климент Охридски“. В този смисъл са спазени всички изисквания, определени от Факултетния съвет на Историческия факултет и необходими за започването на една подобна процедура.

Научните области, в които се разполагат изследователските интереси на доц. д-р Надя Манолова, най-общо са четири: на първо място това е темата, с която колежката се занимава от доста години, а именно ролята на пандемии в историята на българите през XVIII-XIX в.; на второ място трябва да посочим интереса на Надя Манолова към проучването на възрожденското минало в неговия регионален аспект със специален акцент върху църковната, стопанската и образователната история; на трето място идват локалните изследвания, които имат сходна концептуална рамка, но навлизат в миналото на малкото село или малкото градче; и накрая, доц. Манолова целенасочено проучва османската политика на Испания в десетилетията между края на XVIII и средата на XIX в., за да послужи тя като своеобразна „историческа призма“ за по-доброто осмисляне на българската история от онази епоха.

Ако трябва да се направи една обобщаваща оценка на изследвания на колежката Манолова, за мен тя се крие в ключовата дума „контекстуализация“. Именно това е може би най-ценното в нейните проучвания извън, разбира се, радостта от фактографските разкрития, с които изследователите на Българското възрождане продължават да ни изненадват приятно. В диренията на доц. Манолова личи желанието локалната история да бъде поставена в регионален контекст, регионалната история да бъде оценявана през погледа на един общобългарски аспект, а българската история през

Възраждането да бъде поставена в европейски контекст (в случая чрез гледната точка на една периферна за Балканите континентална държава, каквато е Испания). Според мен именно в този подход трябва да се търсят пътищата за модернизацията на българските възрожденски проучвания, някои от които за жалост страдат от сериозен краеведчески провинциализъм.

Без да подценявам значението на локалната и регионалната контекстуализация, струва ми се, че по-ценна в случая е „европейската контекстуализация“ на българската история от епохата на Възраждането. Надя Манолова според мен много разумно се е насочила към Испания като външен репер за ставащото на Балканите и в частност в българските земи. Испанската монархия е била могъщ враг на Османската империя, испанците знаят какво означава „властта на исляма“ в техните земи (достатъчно е да припомним реконкистата от края на XV в.), но през XVII и XVIII в. владетелите в Мадрид все повече се превръщат в неутрални наблюдатели на ставащото в Европейския Югоизток. Това им позволява спокойно и без емоционалността на заинтересованата сила да анализират случващото се на Балканите, като същевременно и на базата на своя собствен исторически опит с арабското владичество да не страдат от излишни илюзии по отношение на исляма и способността на ислямските общества за модернизация. В този смисъл много бих се радвал, ако колежката Манолова продължи своите испански проучвания и ги разшири пълноценно до 1878 г. или пък включи в своите бъдещи изследвания такива аспекти като Балканите в испанския периодичен печат и ги изведе от началото на XVIII в.

Надя Манолова освен като историк на Българското възраждане през годините, в които работи в СУ „Св. Климент Охридски“ като асистент, старши и главен асистент, а впоследствие и като доцент, е натрупала много сериозен преподавателски опит. Тя е водила упражнения по История на Българското възраждане, чела е лекции по този предмет пред редовни и задочни студенти в Историческия факултет, тя е и активен преподавател в немалко магистърски програми и бакалавърски специализации в ИФ. От тази гледна точка нейната способност като преподавател и лектор е извън всякакво съмнение.

От моите лични наблюдения, които имам върху Надя Манолова, бих искал да подчертая нейното педагогическо умение да работи със студенти – от най-интелигентните до колегите с по-скромни духовни възможности. С безкрайно търпение и постоянство тя сякаш успява да „измъкне“ максималното от всеки един от тях, което според мен поставя доц. Манолова в групата на опитните университетски преподаватели, които наистина умеят да работят с младите хора.

Като преподавател от ИФ Надя Манолова е съвестен и дисциплиниран колега, с ясно изразено институционно мислене, същевременно тя има и много добри организационни способности като ръководител на Кооперацията „ИФ-94“, което съдейства в положителен план за интегритета на факултета и за неговото функциониране.

Всичко казано дотук ми дава пълното основание да смятам, че доц. Надя Манолова притежава научните, преподавателските и колегиалните качества да бъде избрана за професор по История на България (История на Българското възрождение).

София, 4 януари 2017 г.

доц. дин Иван Първев